

99

Colectia POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

A. DNEPROV

CRABII MIȘUNĂ PE INSULĂ

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

CRABII MIȘUNĂ PE INSULĂ

de A. DNEPROV

ÎN LUPTĂ CU TIMPUL

de V. JURAVLIOVA

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

Dragi cititori,

*Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice
cu privire la acest roman și la prezentarea lui grafică.*

*Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantastice”
a revistei „Știință și tehnică”, Casa Științei, Piața
Științei nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.*

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIAȚE
NU SE IAU ÎN CONSIDERAȚIE

Coperta-desen : D. IONESCU

CRABII MIȘUNĂ PE INSULĂ

1

— Hei, îiți mai cu băgare de seamă! strigă Cookling marinarilor care stăteau în apă pînă la briu și descărcau din șalupă o ladă de lemn

Era ultima dintre cele zece lăzi aduse pe insulă de inginer.

— Vai, ce căldură. Parc-am fi într-un cuptor, zise Cookling ștergîndu-și cu batista gîtul roșu și gras. Iși scoase apoi cămașa udă de transpirație, o aruncă pe nisip și-mi spuse:

— Dezbracă-te, Batt, fără nici o sială. Aici nu există civilizație, n-are cine să te vadă.

Am privit cu tristețe spre goeleta cu pinze, care se legăna alene pe valuri, la vreo doi kilometri de țarm. Se va întoarce să ne ia abia după douăzeci de zile.

— Dracu ne-a pus să venim cu mașinile dumatile în acest iad! ? îi spusei lui Cookling dezbrăcîndu-mă. Pe o așa căldură o să vi se topească pînă mîine toată slăninuța de sub piele.

— Nu-ți fie teamă de mine. De soare o să avem mare nevoie. De altfel, privește! Este exact ora 12. Soarele stă chiar deasupra capetelor noastre.

— La ecuator se întîmplă totdeauna așa. O spun doar toate cărțile de geografie, am mormăit privind spre goeleta „Porumbița.”

Intorși de la treabă, marinarii se opriră lingă inginer fără să spună o vorbă. Acesta băgă mina în buzunarul pantalonilor și scoase tacticos un pachet de bani.

— Vă ajunge? întrebă el întinzîndu-le cîteva bancnote. Unul dintre marinari dădu afirmativ din cap.

— În cazul acesta sinteți liberi. Puteți să vă întoarceți pe vas. Amintiți-i numai căpitanului Hayll că-l așteptăm peste douăzeci de zile.

— Să ne apucăm de treabă, Batt. Ard de nerăbdare, îmi spuse Cookling.

L-am privit drept în ochi:

— Să vă spun sincer, nici nu știu pentru ce am venit aici. Înțeleg că poate acolo, la amiralitate, nu puteați să-mi spuneți totul, dar aici nu văd de ce mai păstrați misterul.

Cookling făcu o mutră acră, iar ochii îi fugiră pe țarmul nisipos.

— Bineînțeles că n-am de gând să păstrez secretul. Îți spuneam și acolo despre ce este vorba, dacă aveam timp...

Îmi dădeam seama că mă mințea, dar nu i-am spus nimic. Cookling stătea încruntat și își freca cu palma gîtul roșu aprins. Îi cunoșteam apucăturile și știam că face totdeauna așa cînd are de gând să tragă o minciună.

— Este vorba de o simplă experiență, Batt, o experiență amuzantă pentru verificarea teoriei lui, cum îi spune..., ezită Cookling și mă privi iscoditor în ochi.

— Teoriei cui?

— A savantului acela englez... Cum de mi-a ieșit din cap numele?! Stai, stai că mi-am adus aminte. A lui Charles Darwin...

M-am apropiat de Cookling, am pus mina pe umărul său gol și i-am zis:

— Vreau să vă întreb: mă luați drept un idiot, fără nici un pic de minte? Credeți că nu știu cine a fost Charles Darwin? Terminați-o cu minciunile și spuneți-mi clar pentru ce am debarcat pe această fișie de nisip, pierdută în mijlocul oceanului. Și vă rog să nu-mi mai pomeniți de Darwin.

Cookling începu să ridă cu hohote. În gura deschisă i-am zărit o mulțime de dinți artificiali. El făcu cîțiva pași înapoi și-mi spuse:

— Cu toate acestea, ești un prost, Batt. Tocmai pe Darwin îl vom verifica aici.

— De aceea ați adus pe insulă zece lăzi cu fier? întrebai apropiindu-mă din nou de Cookling. Ura împotriva acestui grăsun, cu pielea lucioasă, începu să clocotească în mine.

— Da, îmi răspunse el, și zîmbetul îi dispăru de pe față. Iar în ceea ce privește îndatoririle pe care le ai, află că în primul rînd va trebui să deschizi lada nr. 1 și să scoți din ea cortul, apa, conservele și sculele necesare pentru deschiderea celorlalte lăzi.

Cookling începu să-mi vorbească cu tonul pe care-l mai auzisem la el, pe poligon, cînd i-am fost prezentat. Atunci amîndoi purtam uniformă militară.

— Bine, am mormăit eu printre dinți și m-am apropiat de lada care purta nr. 1.

Peste două ore, cortul era instalat chiar pe țărîm. Am băgat în el lopata, ranga de fier, ciocanul, cîteva șurubelnițe, o dală și alte scule de lăcătușărie. Tot aici am aranjat aproape o sută de cutii cu diferite conserve și containere cu apă potabilă.

Cu toate că Cookling îmi era șef, totuși muncea și el din răsuputeri. Vedeam că arde de nerăbdare să-și înceapă experiența. Ocupați cu lucrul, nici n-am observat cum „Porumbița” și-a ridicat ancora și a dispărut la orizont.

După cînă ne-am apucat să desfacem lada nr. 2. În ea era un cărucior obișnuit cu două roți, ca acelea folosite pe peroanele gârîilor pentru transportul bagajelor. M-am apropiat de a treia ladă, dar Cookling m-a oprit:

— Să studiem mai întîi harta. Va trebui să ducem încărcătura celorlalte lăzi în diferite colțuri ale insulei.

L-am privit surprins:

— Așa cere experiența, a adăugat el.

Insula era rotundă și semăna cu o farfurie răsturnată. Avea un mic golfuleț în partea de nord, chiar acolo unde am debarcat. După

fișia de nisip din apropierea țărmului începea un mic platou, pe care creșteau niște tufe pipernicite, arse de razele fierbinții ale soarelui.

Diametrul insulei nu depășea trei kilometri.

Pe hartă erau însemnate cu creionul roșu câteva puncte: unul pe țărmul nisipos, iar altele în interiorul insulei.

— Materialele pe care le vom scoate acum din lăzi va trebui să le ducem în aceste puncte, îmi zise Cookling.

— Sînt aparate de măsurat?

— Nu, îmi răspunse inginerul și începu să chicotească. Avea un obicei nesuferit de a chicoti cînd știa un lucru de care altcineva nu avea cunoștință.

A treia ladă a fost grozav de grea. Credeam că înăuntru trebuie să fie un strung uriaș. Cînd am desfăcut-o însă am rămas uimit.

În ladă erau plăci și bare metalice de diferite forme și mărimi.

— S-ar părea că avem de gînd să ne jucăm ca niște copii cu aceste figuri geometrice, îi zisei lui Cookling scoțînd din ladă bucăți de metal rotunde, cubice, pătrate și ovale.

— N-aș crede, răspunse el și începu să desfacă o altă ladă.

În lada nr. 4 și în toate celelalte, inclusiv cea care purta nr. 9, am găsit numai țagle metalice. Acestea erau de trei culori: cenușii, roșii și argintii. Fără prea multă greutate, am stabilit că sînt de fier, cupru și zinc.

Cînd am încercat să despachetez ultima ladă, a zecea, Cookling mi-a spus:

— De aceasta ne vom apuca după ce vom ducе țagtele în diferite puncte ale insulei.

În următoarele trei zile am transportat metalul cu căruciorul. Țagtele le lăsam în grămezi mici, unele la suprafață, altele le îngropam după indicația inginerului. În unele grămezi erau țagle de diferite metale, iar în altele numai dintr-un singur metal.

După ce-am terminat această treabă am venit spre cort și ne-am apropiat de lada nr. 10.

— S-o despachetăm, dar cu multă atenție, îmi zise Cookling.

A zecea ladă era mai ușoară decît celelalte și ceva mai mică. Am găsit în ea rumeguș bine presat în jurul unui pachet înfășurat în pîslă și hirtie ceruită. Cînd am desfăcut pachetul, surpriza mi-a fost și mai mare.

La prima vedere, obiectul din pachet părea să fie o jucărie mare pentru copii, o jucărie metalică ce semăna cu un crab. Dar acesta nu era un crab obișnuit. În afară de șase picioare mari, el mai avea în față două piciorușe-tentacule subțiri, ale căror capete erau ascunse într-o glugă ce semăna cu gura semideschisă a unei jivine foarte urite. Pe spate, crabul avea o adîncitură în care strălucea o mică oglindă parabolică, din metal lustruit, cu un cristal roșu în centru.

Spre deosebire de un crab-jucărie, acesta avea patru ochi — doi în față și doi în spate.

Am stat și am privit mult timp la această ciudățenie.

— Ți place? mă întrebă Cookling după o lungă tăcere.

Am dat din umeri și am zis:

— Îmi face impresia că am venit aici într-adevăr ca să ne amuzăm cu tot soiul de jucării pentru copii.

— Ceea ce ai în față este o jucărie foarte periculoasă, zise Cookling cu un zîmbet plin de mulțumire. Ai să vezi îndată. Scoate-l, te rog, din ladă și pune-l pe nisip.

Crabul nu era greu. Să tot fi avut vreo trei kilograme. După ce l-am așezat pe nisip, l-am întrebat cu ironie pe inginer :

— Și mai departe ce avem de făcut ?

— Să mai așteptăm puțin să se încălzească.

Ne-am așezat pe nisip și am început să privim jivina metalică. Peste vreo două minute am observat că oglinda de pe spatele crabului începe să se întoarcă în direcția soarelui.

— Aha, mi se pare că prinde viață ! am exclamat și m-am ridicat în picioare.

În timp ce mă sculam, umbra mi-a căzut asupra mecanismului și s-a produs ceva la care nu m-am așteptat. Crabul și-a mișcat repede picioarele și a făcut un salt pe un loc înșorit. Am fost atit de surprins încit, fără să vreau, am sărit în lături.

— Acum vezi despre ce jucărie este vorba ? Sper că nu te-ai speriat ! ? spuse Cookling și începu să ridă cu hohote.

Mi-am șters fruntea pe care îmi apăruseră broboane de sudoare.

— Cookling, nu mă chinui, spune-mi ce-o să facem cu el aici ? De ce am venit pe această insulă ?

Cookling se sculă și, venind spre mine, îmi zise de data aceasta foarte serios :

— Vom verifica teoria lui Darwin.

— Bine, biiguii eu, dar aceasta este o teorie biologică, teoria selecției naturale, a evoluției și așa mai departe...

— Tocmai de aceea De altfel, privește, eroul nostru a plecat să bea apă !

Eram surprins la culme. Jucăria a ajuns pină la țârm, a băgat o trompă mică în apă și a început să bea. După ce a terminat cu adăpatul s-a așezat la soare și a rămas nemișcată.

Mă uitam la acest automat militel și simțeam o inexplicabilă repulsie pentru el, o repulsie amestecată cu frică. La un moment dat, mi s-a părut că jucăria-crab are unele trăsături comune cu cele ale lui Cookling.

— Dumneata l-ai construit ? l-am întrebat pe inginer după câteva minute de tăcere.

— Daaa... muși el și se întinse pe nisip.

M-am culcat și am început să privesc această mașină atit de curioasă. Crabul părea acum lipsit de viață.

M-am tirit pe burtă pină aproape de el și am început să-l studiez cu atenție.

Spatele crabului avea forma unei jumătăți de cilindru, la ale cărui baze se vedeau cite două orificii, ce semănau cu ochii. Această impresie era întărită și de faptul că în dreptul orificiilor sclipeau niște cristale aflate în corpul mașinii. Sub spatele semicilindric era pintecele — o mică platformă plată. Ceva mai sus de pintece ieșeau din automat trei perechi de picioare mari, articulate și două tentacule lungi și subțiri.

Măruntaiele crabului n-am reușit să le zăresc.

Uitindu-mă la această jucărie, încercam să înțeleg de ce amiralitatea îi acorda o atenție atit de mare, de ce a fost necesar să fim aduși pe această insulă cu un vas special.

Preocupat fiecare de gindurile sale, am stat pe nisip pină ce soarele a coborît atit de jos că umbra tufelor din depărtare a atins jivina metalică. De îndată ce s-a produs acest lucru, crabul a luat-o repede din loc și s-a oprit acolo unde razele soarelui mai scăldau cu

căldura lor nisipul. Dar umbra l-a găsit și aici. Atunci crabul a pornit de-a lungul țărnelui, coborînd tot mai jos, și mai jos, spre apă, unde se mai zărea soarele. Se părea că lumina îi dădea viață.

Ne-am sculat și am pornit pe urmele mașinii. La un moment dat, crabul a ajuns în apropierea unei grămezi de bare metalice. Cînd au mai rămas vreo zece metri, robotul a uitat parcă de soare, s-a repezit spre grămada de metal și a rămas nemișcat lîngă o bară.

Cookling m-a bătut pe umăr și mi-a zis :

— Să mergem acum spre cort. Mîine dimineață va fi mai interesant.

În cort am cînat fără să scoatem nici o vorbă, iar apoi ne-am culcat învelindu-ne cu pleduri ușoare de flanelă. Aveam impresia că Cookling era mulțumit că nu-i mai puneam nici o întrebare. Înainte de a adormi am auzit cum s-a sucit de pe o parte pe alta și cum a chicotit de citeva ori. Însemna că știa ceva de care alții nu aveau cunoștință.

2

A doua zi am plecat dis-de-dimineață să mă scald. Apa era caldă și am înotat mult timp, admirînd cum la răsărit, deasupra întinderilor lucii, netulburate de nici un val, se aprindeau zorile purpurii. Cînd m-am întors în cort, inginerul militar nu mai era înăuntru.

„A plecat să-și admire monstrul“ — mi-am zis și am început să deschid o cutie cu ananas.

N-am apucat să mîncînc nici trei bucățele din deliciosul fruct, că l-am și auzit pe inginer strigînd :

— Locotenente, vino repede! Grăbește-te! A început!

Am ieșit din cort și l-am văzut pe Cookling stînd printre tufe și făcîndu-mi semne cu mina.

— Să mergem! mi-a spus el pufîind ca o locomotivă. Să ne grăbim.

— Încotro, inginere?

— Spre locul unde l-am lăsat ieri pe drăgălașul nostru.

Soarele se ridicase de o suliță pe cer, cînd în față ne-a apărut grămada de bare metalice. De departe n-am reușit să disting nimic deosebit, dar cînd ne-au mai rămas de făcut doar cîțiva pași am zărit două șuvițe de fum albăstrui, care șerpuiau în sus, iar apoi.. Iar apoi am rămas țintuit locului, de parcă paralizasem. M-am frecat la ochi, dar vedenia n-a dispărut. Lîngă grămada de metal stăteau doi crabi. Cel de-al doilea semăna leit cu cel pe care l-am scos ieri din ladă.

— Nu cumva al doilea crab a fost printre barele de metal și nu l-am observat? am întrebat surprins.

Cookling începu să-și frece miinile și să chicotească.

— Nu mai fă pe prostul! De unde a apărut al doilea crab? am strigat.

— S-a născut! S-a născut chiar în această noapte!

Mi-am mușcat buza și, fără să spun nimic, m-am apropiat de cei doi crabi. În primul moment am avut impresia că am o halucinație: crabii lucrau de zor.

Nu greșesc de loc cind spun că lucrau. Ei atingeau cu tentaculele lor subțiri barele metalice, creau pe suprafața lor un arc voltaic, întocmai ca la sudura electrică, și tăiau bucăți de metal. Crabii introduceau apoi cu repeziune metalul în gurile lor mari. Înăuntrul acestor creaturi se auzea un zumzet misterios. Din cind în cind, crabii aruncau pe gură sute de scinței, iar tentaculele scoteau din interior diferite piese gata fabricate.

Aceste piese erau aranjate într-o anumită ordine, pe o mică platformă ce apărea treptat de sub crab.

Pe platforma unuia dintre automate era aproape gata un al treilea crab, în timp ce la celălalt conturul unui mecanism identic abia se profila. Eram surprins la culme de cele ce vedeam.

— Aceste „creaturi” construiesc altele asemănătoare lor! am strigat uimit.

— Ai perfectă dreptate. Mașina-crab a fost construită tocmai în vederea acestui scop, mi-a răspuns Cookling.

— Dar este posibil una ca asta? am întrebat, nepricepind nimic.

— De ce să nu fie posibil? Să luăm, de pildă, un strung. Cu el se fabrică piese pentru alte strunguri asemănătoare. Într-o zi mi-a venit în cap ideea să construiesc o mașină-automat care să fabrice mereu mașini asemănătoare ei. Modelul acestei mașini este crabul meu.

Am căzut pe gânduri, căutînd să înțeleg tot ce mi-a spus inginerul. În acest timp, primul crab și-a deschis larg gura, și din ea a ieșit o piesă mare, care a acoperit tot mecanismul adunat pe platformă: era spatele celui de-al treilea automat. Cînd acesta a fost fixat, piciorușele-tentacule au sudat repede în față și în spate pereții metalici cu orificii. Noul crab era gata. Ca și semenii săi, el avea pe spate o oglindă metalică cu cristal roșu în centru.

Crabul „lată” și-a tras sub pîntece micuța platformă, și „copilul” s-a trezit pe nisip. Am observat cum oglinda noului-născut a început să se rotească încet, căutînd soarele. După ce a stat puțin, crabul a pornit spre țărni și a băut apă. Apoi și-a găsit un loc însoțit și a rămas să se încălzească.

Totul mi se părea că este un vis.

În timp ce-l studiam pe noul-născut, Cookling mi-a spus:

— Iată că este gata și al patrulea.

Mi-am întors privirea și am văzut un nou crab.

Primii doi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, continuau să stea lingă grămada de metal și să fabrice alți semeni de-ai lor. Al patrulea crab a plecat și el să se adape.

— La ce le-o fi folosind apa? am întrebat.

— La umplerea acumulatorilor. În timpul zilei, crabul transformă energia solară în electricitate cu ajutorul oglinzii din spate și al unei baterii cu siliciu. Noaptea însă automatul funcționează cu rezervele de energie solară pe care le-a depozitat ziua într-un acumulator.

— Inseamnă că aceste „creaturi” lucrează și ziua, și noaptea? am întrebat.

— Exact. Și ziua, și noaptea, fără întrerupere.

Al treilea crab a luat-o din loc și s-a îndreptat spre grămada de metal.

Acum lucrau trei automate, iar al patrulea se încărca cu energie solară.

— Dar în aceste grămezi de metal nu există material pentru facerea unor baterii cu siliciu..., am remarcat, încercînd să aflu tehnologia procesului lor de fabricație.

— Nici nu este nevoie să fie în grămada de metal. Crabii mei au la îndemîină material pentru baterii cit poftesc, zise Cookling lovind cu piciorul în nisip. Nisipul este oxid de siliciu. În interiorul crabului, sub acțiunea arcului voltaic, acest oxid se transformă în siliciu pur.

Am plecat spre cort seara, cînd lingă grămada de metal lucrau șase automate, iar două se încălzeau la soare.

— La ce sînt necesari acești crabi? l-am întreat pe Cookling în timpul cinei.

— Avem nevoie de ei pentru război. Aceste automate sînt arme îngrozitoare pentru diversiune, îmi spuse el sincer.

— Nu înțeleg, inginere.

Cookling termină să mestece carnea în gură, apoi continuă:

— Spune-mi, ce crezi că se va întimpla dacă acești drăgălași vor fi introduși pe neobservate într-un teritoriu inamic?

— Ce poate să se întimple? am întreat nedumerit.

— Dumneata știi ce este o progresie? mi se adresă Cookling.

— Să admitem că știu.

— Ieri am avut un crab. Astăzi avem opt. Mîine vom avea șai-zece și patru, poimîine cinci sute doisprezece ș.a.m.d. În zece zile pot apărea peste zece milioane de crabi. Pentru aceasta vor fi necesare treizeci de mii tone de metal...

Auzînd asemenea cifre, am rămas năuc.

— Da, dar...

— Acești crabi vor putea consuma în scurt timp tot metalul inamicului, toate tancurile lui, toate tunurile, avioanele, strungurile, mecanismele, toate rezervele de metal de care dispune dușmanul. Într-o lună nu va rămîne nici o bucătică de metal pe întregul glob pămîntesc. Totul va fi folosit la reproducerea acestor crabi... Ține seamă și de faptul că în timp de război metalul este cel mai important material strategic.

— Abia acum înțeleg de ce amiralitatea a acordat atîta importanță acestei jucării..., am spus în șoaptă.

— Într-adevăr, crabul merită toată atenția. Dar acesta este doar primul model. Am de gînd să-l perfecționez și să accelerez de două-trei ori procesul de reproducere. Vreau să-l fac să se țină cu mai multă siguranță pe picioare, să se deplaseze mai repede. Am să încerc să perfecționez și aparatul care indică prezența metalului. Vreau să-l fac mai sensibil pentru distanțe mari. Atunci, în timpul războiului, toți vor fugi de automatele mele ca de ciumă. Vreau ca inamicul să piardă în două-trei zile tot metalul de care dispune.

— Dar automatele, după ce vor consuma toate metalele de pe teritoriul inamic, vor invada și țara noastră, am strigat eu.

— Aceasta este o altă problemă. Activitatea automatelor va putea fi întreruptă de îndată ce ele vor fi semnalate pe teritoriul nostru. Pentru aceasta se va stabili un cifru pe care-l vom cunoaște numai noi. Uzînd de el, crabii se vor astîmpăra imediat. Faptul că automatele ne vor invada nu ne poate aduce decît folos. În felul acesta vom captura metalul inamicului.

...In noaptea aceea am avut vise îngrozitoare. Mii de crabi metalici se îndreptau fioroși spre mine, dorind să mă sfișie. În urechi îmi suna zgomotul sinistru pe care-l făceau picioarele și tentaculele acestor monștri metalici.

3

Peste patru zile, automatele inginerului Cookling au împințit toată insula.

După calculele făcute, numărul crabilor trecea de patru mii. Corpurile lor strălucitoare la soare puteau fi văzute pretutindeni. Când se termina o grămadă de metal, ei căutau alta. Nu aveau astimpăr.

În a cincea zi, înainte de apusul soarelui, am fost martorul unei scene grozave: doi crabi s-au luat la bătaie pentru o bucată de zinc.

Era în partea de sud a insulei, unde am îngropat în nisip citeva bare de zinc. Crabii care lucrau în diferite locuri veneau aici, din cînd în cînd, spre a-și face cite o piesă.

S-a întîmplat că în groapa cu zinc s-au adunat deodată aproape douăzeci de crabi și au început să se încaiere. Automatele căutau să-și facă loc, se împingeau și se răsturnau între ele. Unul dintre crabi mi s-a părut că este mai deosebit. Era mai harnic, mai puternic și... mai îndrăzneț. Își împingea „frații”, se urca în spatele lor și dorea cu orice chip să scoată din fundul gropii o bucată de metal. În momentul cînd a ajuns aproape de țintă și a apucat metalul, un alt crab a încercat să-l deposedeze de bucata de zinc. Cele două automate au început să tragă de bară în părți opuse. Crabul care mi s-a părut că este mai harnic a reușit în cele din urmă să intre în posesia metalului. Dar inamicul său nu s-a dat bătut. L-a ocolit, i s-a urcat în spate și i-a băgat în gură tentaculele.

Tentaculele primului și ale celui de-al doilea crab s-au încurcat, și automatele au început să se sfișie.

Celelalte mecanisme nu acordau nici o atenție luptei ce se dădea „pe viață și pe moarte”. La un moment dat, însă, am observat cum crabul care s-a urcat pe spate s-a întors cu pîntecele în sus, și platforma i-a căzut, dezvelindu-i toate măruntaiele mecanice. În aceeași clipă, inamicul său a început să-l secere cu scînteii electrice. Cînd corpul victimei a fost făcut bucăți, învingătorul a început să scoată din el pîrghii, sirme, roțițe dințate și să le vire în gură.

Pe măsură ce piesele obținute pe această cale nimereau în corpul crabului, platforma sa ieșea tot mai mult, și pe ea se vedea o activitate febrilă de montare a unui nou mecanism.

Au mai trecut cîteva minute, și de pe platformă a coborît un nou crab.

Cînd i-am povestit lui Cookling ce-am văzut, el a început să chibotească.

— Tocmai de așa ceva am nevoie, îmi spuse el.

— Pentru ce?

— Ți-am mai spus că vreau să-mi perfecționez automatele.

— N-ai decît să iei schițele și să te gîndești cum s-o faci. Ce legătură are întîmplarea povestită de mine cu perfecționarea acestor crabi, care au început să se mîncească între ei?

— Aici e tot secretul. Vor supraviețui cei mai perfecționați.

M-am gândit puțin și l-am contrazis.

— Ce înțelegi prin cei mai perfecționați? Toți crabii sînt doar la fel. Din cîte am înțeles, ei își fabrică semenii după chipul și asemănarea lor.

— Dumneata crezi că se poate fabrica o copie identică a unui model? Cred că știi că nici două bile de rulmenți nu pot fi perfect egale, cu toate că fabricarea lor este mult mai simplă. Automatul meu are un dispozitiv care compară modelul ce-l creează cu propria sa construcție. Inchipuie-ți ce se va întîmpla cînd fiecare mecanism-nou-născut va începe să construiască alți crabii, nu după modelul inițial, ci după propriile trăsături. În cele din urmă, n-ar fi exclus să apară un automat ce n-o să mai semene cu crabul pe care l-am construit la început.

— În acest caz, noul mecanism ar putea să nu-și mai îndeplinească nici funcția inițială, adică să construiască modele care să-i semene în mare măsură.

— Lucrul acesta nu are nici o importanță. Va fi chiar foarte bine dacă se va întîmpla așa. Modelele mai reușite pe care le va construi noul automat vor face la rîndul lor aitele, în care cu totul întîmplător se vor acumula anumite particularități ale construcției, care vor da naștere unor modele mai puternice, mai rapide și mai simple. Iată de ce n-am de gînd să lucrez la perfecționarea schițelor. Imi rămîne doar să aștept pînă cînd automatele vor consuma tot metalul de pe insulă, iar apoi vor începe să se războiască și să se mînince între ele, dînd naștere unor noi mecanisme. Numai astfel voi obține crabii de care am nevoie.

În seara aceea am stat mult timp în fața cortului, pe nisip, privind marea și lumina. Oare automatele născocite de Cookling, mă întrebam, pot aduce într-adevăr mari neplăceri omenirii? Oare pe această insulă pierdută în ocean creștem într-adevăr o ciumă îngrozitoare, în stare să consume tot metalul de pe glob?

În timp ce stăteam și mă gîndeam la toate acestea, prin față mi-au trecut scîrțîind și lucrînd de zor cîteva jivine metalice. Un crab a dat chiar peste mine și l-am împins dezgustat cu piciorul.

Automatul s-a răsturnat cu pîntecele în sus și a rămas nemișcat. În aceeași clipă s-au repezit spre el alți doi crabii, și în bezna nopții au început să fulgere scînteii electrice orbitoare.

N-a trecut mult, și victima a fost tăiată în bucăți. Dezgustat de cele văzute, am intrat în cort și am scos din ladă o rangă. Cookling sforăia.

M-am apropiat de crabii care își împărțeau prada și am lovit pe unul cu toată puterea.

Credeam, nu știu de ce, că gestul meu îi va împrăștia pe ceilalți, dar asta nu s-a întîmplat. Asupra crabului lovit s-au năpustit zeci de automate, și din nou totul în jur s-a luminat de scînteii electrice.

Am mai lovit cîteva crabii, dar în zadar. Numărul scînteilor a devenit și mai mare. Am observat că sosesc și alte automate din inima insulei.

Pe întuneric vedeam doar contururile mecanismelor, și în această învălmășeală mi s-a părut deodată că zăresc un crab mai mare decît ceilalți.

M-am apropiat de el și l-am ochit. Dar când ranga de fier a atins spatele crabului am țipat de durere și am sărit în lături: mă curentase.

Tremurînd, m-am apropiat de automate ca să-mi salvez ranga. Incercarea mi-a fost însă zadarnică. La lumina miilor de scînteii am observat cum ranga era tăiată în bucăți. Cel mai harnic dintre crabi era tocmai acela pe care am dorit să-l distrug. M-am întors în cort și m-am culcat.

Am adormit foarte repede, și în lumea visului nu mi-au mai apărut aceste construcții nesuferite. Somnul însă nu mi-a fost de lungă durată. La un moment dat am avut o senzație foarte neplăcută: am simțit că umblă pe mine ceva foarte rece și greu. Am sărit în picioare. Era un crab. Când m-am dezmeticit, automatul dispăruse în fundul cortului. Peste cîteva secunde, totul în jur a fost luminat de scînteii.

Lighioana venise în cort să caute metal. Electroful său tocmai tăia bidonul de tablă în care aveam apă potabilă.

L-am trezit pe Cookling și i-am explicat în cîteva cuvinte cum stau lucrurile.

— Toate conservele, în ocean! Bidoanele cu alimente și apă, în ocean! a comandat Cookling.

Am început să cărăm spre țărîm tot ce era de metal și să aranjăm pe fundul nisipos, unde apa ne ajungea pînă la briu.

Uzi și frinți de oboseală, după această muncă, am stat pe țărîm pînă dimineața. Cookling gîlîia, iar eu eram mulțumit că a pățit-o din cauza monștrilor creați de el. Acum îl uram și doream chiar s-o pățească și mai rău.

4

Nu-mi amintesc cît timp trecuse de cînd am debarcat pe insulă, dar într-o zi Cookling îmi zise triumfător.

— Ce este mai interesant o să începă abia acum. Tot metalul pe care l-am adus a fost consumat.

Am trecut pe lingă locurile unde lăsasem și îngropasem țagtele. Nu mai era nimic. De-a lungul țărîmului și printre tufe se vedeau gropi goale.

Cuburile, barele și toate figurile geometrice de metal se transformaseră într-un număr impresionant de mecanisme care mișunau pe insulă. Automatele se mișcau repede, acumulatele le erau supraincărcate, dar energia lor nu era consumată pentru lucru. Crabii căutau pretutindeni noi rezerve de metal.

Privind acest tablou m-am convins că Cookling avea dreptate. Într-adevăr, crabii nu erau cu toții la fel. Ei se deosebeau după mărime, după repeziciunea cu care se mișcau, după dimensiunea tenaculelor și a gurilor. În interiorul automatelor existau probabil deosebiri și mai mari.

— A sosit timpul să începă lupta între ei! zise Cookling.

— Vorbești serios? l-am întrebat.

— Bineînțeles. Pentru aceasta este suficient să le dau puțin cobalt. Mecanismul este construit în așa fel că, dacă o cantitate infimă

din acest metal nimereste înăuntru, crabii pierd, ca să spunem așa, ultima urmă de respect față de semenii lor.

A doua zi dimineața am plecat împreună cu Cookling spre depozitul nostru „maritim”. Am scos de la fund cite o porție de conserve, apă și patru bare de cobalt, pe care inginerul le-a rezervat pentru etapa hotărâtoare a experienței.

În momentul în care Cookling a pășit pe țărmul nisipos cu barele de cobalt în mină s-au și adunat în jurul lui cițiva crabi. Se vedea că prezența noului metal neliniștise foarte mult automatele. Stăteau la cițiva pași în spatele inginerului și urmăream surprins cum unele mecanisme încercau să sară neindeminatice.

— Privește cit de mult au evoluat unele exemplare! Acum cred că îți este clar că nu sînt toate la fel! În urma războiului pe care-l vom dezlănțui acum vor supraviețui automatele cele mai puternice și mai bine înzestrate. Ele vor da naștere unei generații mai perfecționate.

Spunînd aceasta, Cookling a aruncat barele de cobalt în tufișuri.

Ce s-a întimplat mai departe este greu de descris.

Asupra barelor s-au năpustit cițeva automate, care au început să se împingă și să taie cobaltul. Alți crabi se înghesuiau în spatele lor și încercau să ciupească măcar o fărîmă de metal. Cițeva mecanisme umblau pe spinările „fraților” lor, încercînd să ajungă la centru.

— Vezi? Aceasta este prima bătaie! A strigat inginerul militar și a început să bată din palme. În cițeva minute, locul unde Cookling aruncase barele de cobalt s-a transformat într-un cîmp de luptă, spre care seseau mereu noi automate.

Pe măsură ce cobaltul, împreună cu bucăți din mecanismele tăiate, nimeria în gurile altor crabi, și aceștia se transformau în adevărate fiare, care începeau să-și atace „frații”.

În prima perioadă a acestui război atacau monștrii care gustaseră din cobalt. Ele prefăceau în bucăți crabii sosiți din toate colțurile insulei la acest ospaț năpraznic. Pe măsură ce tot mai mulți crabi reușeau să se înfrupte din cobalt, bătălia devenea din ce în ce mai înverșunată. Automatele noi, născute în focul luptei, au început și ele să se ia la hartă.

Era o generație cu totul deosebită. Acești crabi se mișcau foarte repede, erau ceva mai mici și nu aveau nevoie de tradiționala procedură a încărcării acumulațoarelor, ca „străbunicii” lor.

Mecanismelor le era suficientă energia solară, pe care o prindeau cu oglinzi mai mari decît acelea ale altor automate. Agresivitatea lor era surprinzătoare. Ei atacau deodată mai mulți crabi și reușeau să taie în bucăți cite doi trei în același timp.

Cookling stătea în apă, și pe față i se citea o satisfacție fără margini. El își freca miinile și spunea:

— Minunat, minunat! Imi închipui ce se va întimpla mai departe!

Mă uitam la această luptă cu dezgust și teamă. Doream să prevăd cum vor arăta mecanismele care aveau să fie create după acest măcel.

La prînz, toată plaja de lingă cortul nostru se transformase într-un imens cîmp de bătălie. Erau prezenți aici toți crabii de pe insulă.

Majoritatea exemplarelor ce se nășteau în această luptă erau mai mici decît primii crabi apăruiți pe insulă, dar mult mai iuți ca aceștia. La un moment dat, însă, au început să apară mecanisme care depășeau în înălțime pe toate celelalte.

Ele aveau mișcări mai lente, dar se vedea că sînt foarte puternice. Respingeau cu mult succes atacurile celorlalți crabii, care păreau pe lingă ei niște pitici.

Cînd soarele a început să apună, mișcările mecanismelor mici au devenit deodată mai lente. Automatele pitice s-au adunat la un loc și au început să meargă în direcția aslințitului.

— Duce, toată această șleahță este condamnată la piere ! a spus Cookling. Crabii mici n-au acumulative, și imediat ce soarele apune s-a sfîrșit cu ei.

Intr-adevăr, imediat ce umbrele tufelor s-au lungit și au acoperit micile automate, acestea au rămas nemîșcate. Mecanismele mici și agresive nu mai constituiau o armată, ci erau un depozit de metal.

Crabii enormi, care ne ajungeau pînă la briu, s-au apropiat fără să se grăbească de micile mecanisme și au început să le mănînce. Pe platformele părinților-giganți apăreau contururile unei generații și mai impunătoare.

Cookling s-a întunecat la față. Această evoluție nu-i era pe plac. Crabii giganti, cu mișcări lente, nu erau o armă bună de diversivune în spatele frontului inamic.

Am ieșit din apă și am plecat să ne odihnim puțin în partea de răsărit a insulei.

Eram tare obosit și am adormit imediat ce m-am întins pe nisipul moale și cald.

5

M-au trezit strigăte desperate. Am sărit în picioare. Era noapte și, în afară de plaja pustie și de cerul înstelat, care se afunda undeva, departe, în apele oceanului, n-am reușit să zăresc nimic în jur. Cookling dispăruse.

Strigătele s-au repetat și mi-am dat seama că veneau dinspre tufe : erau însă parcă mai incele. Am luat-o la fugă spre locul de unde venea chemarea.

Oceanul era ca de obicei liniștit, și valuri mici scăldau doar din cînd în cînd plaja. Cu toate acestea, mi s-a părut că apa se agită în locul unde am depozitat rezervele de alimente și bidoanele cu apă. Mi-am închipuit că Cookling umblă pe acolo.

— Inginere, ce faci la ora aceasta în apă ? am strigat apropiindu-mă de depozitul nostru maritim.

— Sînt aici ! am auzit strigîndu-mi-se de undeva din dreapta.

— Dar unde ești ?

— Aici, am auzit din nou vocea inginerului. M-am băgat în apă pînă la gît. Vîno spre mine.

Cînd am intrat în apă m-am împiedicat de un corp tare. Era... un crab gigant.

— M-au urmărit și am fost nevoit să mă salvez aici ! mi-a răs-puns grăsunul.

— Te-au urmărit ? Cine ?

— Cum cine ? Crabii !

— Nu se poate ! De ce nu mă urmăresc și pe mine ?

Înaintînd, am mai dat peste un crab. L-am ocolit, și în cele din urmă am ajuns la inginer. Apa îi ajungea într-adevăr pînă la gît.

— Povestește-mi ce s-a întâmplat.

— Nu înțeleg nici eu, mi-a răspuns el cu vocea tremurândă. În timp ce dormeam, un automat m-a atacat... La început am crezut că a nimerit întâmplător peste mine și m-am dat în lături, dar crabul s-a apropiat din nou și mi-a alins fața cu tentaculul său... Atunci m-am sculat și am făcut câțiva pași înapoi... Namila după mine... Am luat-o la fugă... Crabul după mine. I s-a asociat încă unul, apoi încă unul. S-au adunat o mulțime... Am fost nevoit să intru în apă pînă la gît, ca să nu mă poată ajunge...

— Foarte curios. De ce nu mă atacă și pe mine, am spus.

— Nu știu, a mormăit Cookling. Dar pe țărnam să știi că mi-e teamă să mai ies...

— Prostii, am zis, luîndu-l de mină pe inginer. Să mergem de-a lungul țărnamului spre răsărit. Am să te păzesc.

— Cum ai s-o poți face?

— O să ajungem îndată la depozitul nostru și am să iau de acolo un obiect greu. De pildă, un ciocan...

— Dar vezi să nu fie de metal. Rupe mai bine o scîndură de la o ladă, mi-a spus inginerul gîfîind.

Am luat-o încet de-a lungul țărnamului. Cînd am ajuns în dreptul depozitului l-am lăsat pe inginer în apă la adînc, iar eu m-am îndreptat spre țărnam să desprind o scîndură.

Deodată am auzit plescăit de apă și zumzetul cunoscut al mecanismelor.

Crabii cotrobăiau printre cutiile de conserve. Au reușit să ajungă la depozitul nostru.

— Cookling, sîntem pierduți! Ne-au mîncat toate conservele, am strigat

— Ce zici?! Ce ne facem acum? m-a întrebat inginerul cu tristețe în glas.

— Găsește dumneata o soluție. Dumneata ai inventat această armă de diversiune, cu care mai ieri te-ai amuzat.

Am ocolit crabii care mișunau în jurul fostului nostru depozit și am ieșit pe țărnam.

Aici, strecurîndu-mă printre automate, am început să strîng pe nisip bucăți de carne, mere, ananas conservat și alte alimente. După cum se vedea, crabii au muncit de zor cît am dormit.

Preocupat de stringerea alimentelor și necăjit de cele întimplăte, am uitat că Cookling rămăsese în apă. Deodată însă am auzit țipete:

— Ajutor! Crabul încearcă să ajungă pînă la mine. Batt, ajută-mă!

Am alergat în apă și, împiedicîndu-mă de monștrii metalici, m-am îndreptat spre Cookling. La cinci pași de el am dat peste un crab.

Automatul nici nu m-a băgat în seamă.

— Ce-o fi avînd cu dumneata?! Doar s-ar putea spune că le ești tată, i-am zis lui Cookling.

— Nu știu. Fă ceva ca lighioana să plece de lingă mine. Dacă o să se nască un crab ceva mai înalt decît acesta sînt pierdut...

— Ai văzut unde a dus „evoluția“!?... Dar spune-mi mai bine care este punctul cel mai sensibil al acestor monștri. Cum poate fi stricat mecanismul lor?

— Înainte era suficient să spargi oglinda parabolică sau să scoți acumulatorul... Dar acum, nici nu mai știu... Pentru aceasta ar trebui să studiez cu de-amănuntul noile automate...

— Dă-le-n colo de studii! am strigat prinzînd cu mîna și îndoind tentaculul crabului, care se îndrepta spre fața inginerului.

Automatul, parcă nemulțumit, s-a retras puțin. Am dat și peste al doilea tentacul și l-am îndoit și pe el. Tentaculele se îndoiau destul de ușor. Parcă erau o sîrmă de cupru.

Crabului gigant nu i-a plăcut, pesemne, intervenția mea și a început să iasă din apă. Am plecat împreună cu inginerul prin apă de-a lungul țărmlului.

Cînd a răsărit soarele, toate automatele au ieșit din apă pe nisip și au început să se încălzească. Intre timp am reușit să sparg cu o piatră oglinzile parabolice la cel puțin cincizeci de monștri. Toate mecanismele avariate au rămas paralizate. Dar lucrul acesta n-a ajutat la nimic. Crabii inerti au devenit victimele altor jîvine metalice. Se nașteau o nouă generație de monștri. Îmi era imposibil să distrug toate oglinzile parabolice. De cîteva ori am nimerit peste automate, care m-au curentat, și acest lucru a început să mă descurajeze.

Intre timp, Cookling stătea în apă și mă urmărea.

La un moment dat, monștrii de metal au început din nou să se războiască și se părea că au uitat de inginer.

Am plecat spre un colț al insulei unde nu se zărea nici un crab. Cookling tremura după aștea ore de baie. S-a culcat pe țărni și m-a rugat să-l acopăr cu nisipul cald. După ce i-am îndeplinit dorința m-am întors spre cortul nostru să iau haine uscate și alimentele care ne-au mai rămas. Abia atunci am observat că locuința noastră fusese dărîmată. Țăruii de metal cu care era fixat cortul fuseseră mîncăți de crabi. Inelele pe care le avea cortul dispăruseră și ele.

Sub cort am găsit hainele noastre. Dar și aici am observat că automatele și-au desfășurat activitatea. Dispăruseră cataramele și nasturii de metal, iar în locul lor se observau găuri provocate de arcul voltaic.

Intre timp, cîmpul pe care se desfășura bătălia dintre crabi s-a mutat în inima insulei. La un moment dat am zărit printre tufe monștri care depășeau cu mult înălțimea omului. Ei se luau la harță și, cu o viteză uimitoare, porneau unii împotriva altora.

Cînd namilele se ciocneau se auzeau zgomote îngrozitoare. Vedeam că acești crabi sînt extrem de puternici. Am văzut cum cîteva monștri au fost trîniți la pămînt și făcuți bucăți într-o clipă.

Eram sătul de toate aceste lupte, și abia așteptam să plec din insulă. Am luat hainele, alimentele și am pornit încet spre Cookling.

Razele soarelui erau necruțătoare și, de aceea, înainte de a ajunge pînă la inginer, am intrat de cîteva ori în apă. Tot timpul mă gîndeam la cele ce se întîmplau în jur.

Un singur lucru îmi era clar: calculele pe care le-a făcut amiralitatea, în legătură cu evoluția acestor monștri, dăduseră greș. În loc de mecanisme mici și perfecționate s-au născut giganți metalici, foarte puternici, dar cu mișcări încete.

Din punct de vedere militar, ei nu prezentau nici o valoare.

Mă apropiam de locul unde dormea Cookling, cînd, de după o tufă, a apărut un crab gigant.

Era mai înalt ca mine și avea picioare mari și puternice. Monstrul înainta în salturi și își îndoia într-un mod foarte curios corpul. Tentaculele crabului erau foarte lungi și atîrnau pe nisip. Mecanismul avea o gaură neobișnuit de mare, care era aproape cît jumătate din întregul corp.

Monstrul metalic a coborât spre țârm și s-a oprit un moment, începînd parcă să adormesc. Am ridicat foaia de cort și am pornit s-o vîntur, cum se face cînd vrei să gonești o vacă din drum. Colosul nu mi-a acordat nici o atenție și a început să se îndrepte spre locul unde dormea Cookling. Am luat-o la fugă să-l previn pe inginer.

Namila s-a oprit deasupra lui Cookling și am observat cum tentaculele sale lungi au început să caute ceva în nisip.

În clipa următoare s-a ridicat un nor de nisip. Era Cookling, care sărise ca ars și încerca să scape de monstrul ce stătea deasupra-i. A fost însă prea târziu.

Tentaculele subțiri s-au încolăcit în jurul gîtului lui Cookling și l-au ridicat tot mai sus, spre gura mecanismului. Inginerul atîrna neputincios și dădea desperat din picioare.

Cu toate că nu-l puteam suferi pe acest grăsun, nu puteam totuși admite ca el să moară sugrumat de acest monstru metalic.

Fără să stau mult pe gînduri, am apucat crabul de un picior și am tras de el cu toată puterea. Dar efortul meu n-a ajutat la nimic. Colosul nici nu s-a urnit.

M-am cățărat atunci repede în spatele lighioanei. La un moment dat, fața mea a ajuns la nivelul capului lui Cookling. Inginerul era schimonosit de durere și avea gura deschisă. „Dinții” — mi-a fulgerat prin cap. Cookling avea dinți de metal!..

Am lovit cu pumnul, cît am putut de tare, oglinda parabolică, care sclipea în soare.

Crabul a început să se agite. Fața vinătă a lui Cookling, cu ochii ieșiți din orbite, a ajuns în dreptul gurii-atelier. Și în acest moment s-a întîmplat ceva îngrozitor. Scînteie electrice au zburat spre fața inginerului. Apoi tentaculele au cedat, de parcă ar fi fost paralizate, și corpul lipsit de viață al inventatorului cumei metalice a căzut pe nisip.

*
* * *

În ziua în care l-am înmormîntat pe Cookling, pe insulă alergau unul după altul cîțiva crabi de dimensiuni colosale. Nici mie și nici inginerului mort înecanismele nu ne acordau vreo atenție.

Am înfășurat corpul neînsuflețit al lui Cookling într-o prelată și l-am îngropat fără nici o părere de rău. În gura uscată de sete îmi scîrțîia nisipul, și în gînd îl blestemam pe răposat pentru invenția lui diabolică.

Cîteva zile în șir am stat nemișcat pe țârm și am scrutat orizontul, așteptînd să sosească „Porumbița”. Timpul trecea foarte încet, și razele soarelui erau necruțătoare. Din cînd în cînd, mă tiram pînă la apă și-mi băgam capul în ea.

Ca să uit de sete și de foame căutam să mă gîndesc la ceva. Mă gîndeam că, în vremea noastră, mulți oameni deștepți depun eforturi mintale pentru a născoci lucruri care pot face rău altor oameni. Invenția lui Cookling era un exemplu foarte grăitor. Eram convins că acest automat, dacă i s-ar fi făcut anumite schimbări, ar fi putut servi și unor scopuri nobile. De exemplu, automatul putea să extragă în mine metalul. Evoluția acestor mecanisme putea fi dirijată în așa fel ca noile exemplare să îndeplinească mult mai bine această muncă. Eram convins că dacă acest mecanism ar fi fost întrebuițat pentru

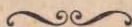
scopuri pașnice n-ar fi degenerat și nici nu s-ar fi transformat într-un colos de metal...

Intr-o zi m-am uitat în sus și am văzut că deasupra mea stă un colos de oțel, cum n-am mai întâlnit. Automatul privea în zare și parcă adulmeca.

Am început să am halucinații. Mi se părea că gigantul s-a prefăcut într-o cisternă uriașă de apă bună de băut. Încercam să ajung pînă la apă, dar nu puteam.

M-am trezit pe bordul goletei. Cînd căpitanul Hayll m-a întrebat dacă trebuie să încarce colosul ce zăcea pe țărnișă i-am spus că aceasta nu prezintă nici o importanță.

(Din „Znanie sila” nr. 11/1958)

ÎN LUPTĂ CU TIMPUL

de VALENTINA JURAVLIOVA

Îl cuprinse frica. Cea mai obișnuită frică, stăruitoare, lipicioasă. Zorin nu reușea de loc să scape de senzația că lepra stă ascunsă undeva prin cameră. Era obosit, dar îi era teamă să se apropie de fotoliu. Îi era sete, dar se temea să se atingă de carafă. Boala putea să fie răspândită peste tot, chiar și în vasul cu lăcrămioare.

Încercînd să-și înăbușe teama, el se plimba nervos prin cameră. Umbra lui, neputînd să-i țină pasul, alerga din colț în colț pe pătrățelele parchetului cadrilat.

— Bacilii leprei, bombănea Zorin. Bacilii Hansen... Hansen? Da, da, desigur...

Nu putea să-și mai amintească nimic și aceasta îi mărea frica. Poate că și aerul e infectat? Poate că, inspirînd acest aer cald, îmbibat de aroma dulceagă a lăcrămioarelor, el înghite și acești blestemăți bacili Hansen?

Se repezi aproape în fugă la fereastră și smucî cîrligul.

Aerul rece îi alungă oarecum frica. Fulgi de zăpadă pătrunseră în cameră. Se roteau lin, purtați de vînt. În jocul fulgilor era ceva obișnuit, era un lucru pe care-l mai văzuse de nenumărate ori. Era liniștitor.

Amurgul nu mai lăsa să se vadă contururile obiectelor, și Zorin nu putea să înțeleagă dacă ceea ce creștea în fața ferestrei era un ulm sau un rogoz. Îi se părea că este foarte important să stabilească specia căreia îi aparține arborele. Își încorda ochii miopi, căutînd să pătrundă întunericul ce se lăsa.

Atinse mașinal rama ferestrei și deodată, ca o lovitură de curent electric, îi reveni frica. Nu era voie să atingă rama! El nu avea voie să atingă nici un obiect în această cameră! Scoase batista și începu să-și șteargă degetele.

În spatele lui se auzi scîrțîitul ușii. Zorin tresări — nervii reacționau la sunet ca niște coarde întinse —, apoi se întoarse, ascunzînd în grabă batista.

În pragul ușii stătea un om îmbrăcat într-un costum maro. Fața și mîinile omului erau ascunse sub feșe. Ochii îi erau acoperiți de ochelari cu lentile fumurii.

„Omul invizibil“ — gîndi fără voie Zorin.

— Tovarășul Sadoyski? vocea lui Zorin îi trăda emoția. Doctorul Sadoyski?

— Da. Aleksandr Iurievici Sadovski, răspunse cu o gentilețe accentuată doctorul.

Zorin făcu un pas înainte, îi întinse mâna, dar o retrase de îndată.

— Îmi pare bine să vă văd, bolborosi el, simțind că roșește și dîndu-și seama că a spus o prostie.

— la loc, profesore! spuse Sadovski, arătînd spre fotoliu.

Timp de cîteva secunde, ei au continuat să stea unul în fața celuiilalt: Sadovski — înalt, puțin adus din spate, și Zorin — mic de statură și foarte gras. Apoi Zorin trase cu o mișcare iute fotoliul și se așeză în el. Și lucru curios — așezîndu-se în fotoliul, care cu un minut mai înainte i se părea atît de înfricoșător, el simți deodată o ușurare.

Sadovski trecu șchiopătînd spre celălalt fotoliu.

Lepra este ca un tigru. În răbdarea cu care ea își urmărește victima este ceva sinistru, ceva de neînfrînt. Un an, doi, zece, treizeci de ani ea tot așteaptă. Apoi face o săritură, și ghearele ei se înfig în corpul omului, îl rup, îl sfîșie...

Aleksandr Sadovski ar fi putut să înfrîngă lepra. El a avut însă ghinion. S-a întîmplat ceva aproape imposibil. El, medic-leprolog, s-a îmbolnăvit de lepră.

Lucrurile s-au petrecut primăvara, în timp ce experimenta preparatul AD, creat de el. Noul preparat făcea minuni — era mult mai puternic decît sulfetronul, decît propizolul sau uleiul haulmugrat. Uneori însă — lucru care se întîmpla mai rar — preparatul AD provoca o agravare bruscă a bolii. Sadovski încerca mereu, dar nu reușea să descopere cauza acestui fenomen. Pentru aceasta erau necesare zeci și chiar sute de experimentări îndelungate.

Dar la lovitura primită, lepra a răspuns tot cu lovitură. În ziua de patrusprezece aprilie, spălîndu-se de dimineată, Sadovski a observat o pată roșiatică ovală pe mîna dreaptă. După o săptămînă, pete asemănătoare au apărut și pe față. După încă o lună, petele s-au transformat în ulceratii.

Era o formă dintre cele mai rare ale leprei — o formă virulentă, galopantă. Se părea că lepra se răzbuna pe omul care cutezase să-i pătrundă tainele. Preparatul AD nu avea nici un efect. Fiecare experiență (Sadovski se supuse acum el însuși experimentării) aducea o agravare a bolii.

Leprozăria era instalată în două clădiri cu cîte două etaje. Într-una dintre ele era clinica. Tot aici locuiau bolnavii. În cealaltă clădire erau locuințele medicilor și ale personalului de serviciu. Încă din primăvară, Sadovski se mutase în clinică. De atunci el locuia în laboratorul de chimie. De altfel, nu atît locuia, cît lucra. Lucra de dimineată, lucra seara, lucra noaptea. Biruința asupra leprei putea fi cîștigată numai prin repeziciune. Boala trebuia depășită.

Preparatul AD se obținea din sărurile a doi acizi — haulmugric și hidnocarpic. Efectul preparatului depindea de compoziția lui. Trecea pe undeva hotarul dintre viață și moarte, măsurat cu fracțiuni de procente.

O vară întregă Sadovski a căutat mijlocul de a obține un acid hidnocarpic pur. Toamna medicinei au verificat eficacitatea preparatului

AD rafinat asupra bolnavilor. În șaisprezece cazuri din șaptesprezece, preparatul a adus o vindecare aproape completă. Numai la cel de-al șaptesprezecelea bolnav medicii au constatat o agravare a procesului. Acest din urmă bolnav era însuși Sadovski.

Au urmat noi experiențe și noi nereușite. Ele agravau mersul maladiei. Istoricul bolii lui Sadovski a format în scurt timp un dosar gros. Sadovski era și cercetător, și medic, și bolnav. Pe paginile istoricului bolii ce înscriseră plingerile foarte scurte, chiar excesiv de scurte, ale bolnavului, apoi observațiile în termeni latinești ale medicului și formulele chimice ale cercetătorului. Fiecare experiență apropia biruința cercetătorului și fiecare experiență apropia moartea bolnavului. Medicului nu-i rămânea decît să stabilească care dintre ele va surveni mai înainte.

În decembrie, medicul Sadovski știa că bolnavul va muri înainte ca mijlocul de salvare să fi fost descoperit de cercetător. Acesta din urmă mai avea nevoie de trei-patru ani; bolnavului nu-i mai rămăneau decît opt sau poate zece luni de trăit.

Experiențele continuau. Cercetătorul Sadovski socotea că este îndreptățit să dispună de viața bolnavului Sadovski. Dar la unsprezece ianuarie medicul-șef al leprozării a interzis în mod categoric continuarea experiențelor. Sadovski nu s-a opus. Boala lui încetase de mult să mai fie o boală tipică și deci nu mai prezenta interes pentru experiențe. El le-a transmis asistenților toate însemnările sale și s-a mutat într-o odăiță mică de lângă clinică. Nu mai venea la laborator.

...Lepra e ca un tigru. Ea își sfirșie victima și o omoară de abia după ce o desfigurează complet.

Sadovski era tratat acum cu preparate obișnuite de sulf. Dar ghearele leprei se înfingeau tot mai adînc în trupul bolnavului.

Lepra a învins.

*
* * *

— Continuă, continuă, profesore. Te ascult.

Masca albă a feșelor ascundea expresia feței lui Sadovski. Aceasta îl irita pe Zorin. El își pierdea siguranța, se întrerupea, repeta unele cuvinte. Sistemul de argumentare gândit se destrăma ca o căsuță din cărți de joc.

— Vedeți dv., prelungirea vieții... Vreau să spun lupta împotriva bătrîneții.

El își aduse aminte că anume cu aceste cuvinte începuse discuția. Lentilele fumurii ale ochelarilor lui Sadovski licăreau batjocoritor.

— Vedeți dv...

Zorin tăcu. Îi era cald. Broboane de sudoare i se prelingeau pe frunte, dîndu-i o senzație neplăcută. Batista nu o mai putea găsi nicăieri.

— Bătrîneța? întrebă Sadovski. Bătrîneța nu mă amenință pe mine.

Atunci Zorin spuse deschis.

— Este vindecabilă lepra?

Sadovski dădu din umeri.

— Depinde de caz.

— Mă refer la boala dv.

Dincolo de lentilele fumurii ale ochelarilor scînteie ceva.

— Acum nu este vindecabilă.

Batista fu găsită. Zorin își șterse fruntea. Apoi apropie mașinal fotoliul de Sadovski.

— Nu este vindecabilă acum? Ei, bine... Dar mai târziu?

Sadovski nu răspunse deodată.

— Peste vreo trei ani. Pe puțin, dădu el din cap. De altfel, un termen atât de scurt ar comporta o muncă uriașă. Aș spune mai bine peste vreo opt ani.

— Opt ani? Dar dv... vreau să spun... dv... Zorin se uita la lăcrămioare, iertați-mă, dispuneți...

Sadovski dădu din cap în semn de înțelegere.

— Șapte luni. Poate opt, dar cel mult zece.

— Ce distanță e între opt ani și opt luni! Zorin era aproape vesel. Ei, bine, chiar așa este! Își lipi fotoliul de al lui Sadovski. Ascultați-mă, Aleksandr Iurievici, imaginați-vă că dv... în fine... veți adormi acești opt ani. Înțelegeți, pe timp de opt ani. De va fi nevoie, chiar pe douăzeci de ani. Și vă veți trezi după ce oamenii vor învăța să trateze boala de care suferiți.

Mîna lui Sadovski, acoperită cu feșele întinse pe ea, se ridică încet, scoase ochelarii. Prin deschizătura îngustă a tifonului Zorin văzu ochii căprui ai lui Sadovski. Uitătura ochilor era neobișnută. Era prea fixă. Privindu-i mai atent, Zorin observă că genele și sprincelele le lipseau aproape complet.

— E vorba de somn? Își miji ochii Sadovski. Socotiți că lepra este inofensivă pentru un om adormit? Dar organismul trăiește, deci trăiesc și bacilii leprei.

— Nu, nu. Am în vedere un alt soi de somn. Un somn în timpul căruia organismul aproape că nu trăiește.

— Moarte?

— Somn, repetă accentuat Zorin... Pentru că nimeni nu se trezește după ce moare.

Ochii lui Sadovski priveau dușmănos.

— Haideți să vorbim deschis, Boris Arkadievič, spuse Sadovski, subliniind fiecare cuvînt prin mișcări nerăbdătoare ale mîinii strînse în feșe. Doar n-ați venit dv. degeaba aici. Ce vreți? Ce-mi propuneți? Spuneți... ori am să plec.

— Bine, vom vorbi deschis. Ca de la medic la medic. Ați auzit ceva despre hipotermie?

— Da. Sînt operații care se fac la o temperatură scăzută a organismului pe cale artificială. Dar ce legătură aveți dv. cu chirurgia? Doar domeniul dv. este prelungirea vieții.

— Exact. Prelungirea vieții, dădu afirmativ din cap Zorin. Eu nu știu să prelungesc viața unui om treaz. Pot însă prelungi viața unui om care doarme. Înțelegeți?

— Nu.

— Dacă omul doarme un somn obișnuit, el trăiește. Cînd însă omul adoarme ca urmare a unei hipotermii adînci, el... el nu trăiește. Și, deci, nu îmbătrînește.

Sadovski dădu din umeri.

— Organismul omului poate fi răcit cu opt, hai să zicem, cu zece grade. Ce poate schimba aceasta? Circulația de bază va continua. Deci va continua și viața, fie chiar și într-un ritm încetinit.

Zorin se încrunță în semn de protest. Apoi bolborosi:

— Dv. vă mențineți pe o poziție greșită. Sînteți adeptul așa-zisel legi a conservatismului.

— Cum? Ce ați spus?

Zorin uitase că are în față un om atins de o boală incurabilă. Răutatea nu este sociabilă. Ea exclude orice alte sentimente. Dar obiecțiile îl iritau întotdeauna pe Zorin Știa acest lucru... și totuși se înclauda.

— Am spus — legea conservatismului. După observațiile mele, savantul care revoluționează un domeniu al științei este aproape totdeauna conservator în alt domeniu. De n-aș cunoaște, colega, lucrările dv. în domeniul leprologiei... De unde oare ați scos dv. cifra aceasta de zece grade? El nu-l lăsă pe Sadovski să răspundă. Dar dacă e vorba de treizeci de grade? Sau de treizeci și cinci?

— Adică să îngheți omul pînă la zero, apoi să-l readuci la viață? Nu cred posibil așa ceva.

Batista dispăru din nou. Zorin cotrobăia prin buzunare.

— După cît îmi amintesc, continuă Sadovski, inima nu rezistă la o temperatură mai mică de douăzeci și șase de grade. E vorba de fibrilația ventriculelor...

Zorin ridică repede capul.

— Ehe! O știți și pe asta? Da, da, inima nu rezistă. Dar inima poate fi scoasă din circuit și atunci fibrilația nu va avea loc. Pentru susținerea funcționării inimii, eu folosesc aparatul „inima-plămîn artificial”. Circulația singelui ocolește inima. Fibrilația nu survine. Am răcit oameni pînă la zero grade. După aceea, inima a reintrat în funcțiune! Nu, nu, colega lăsați-mă să termin... Cel mai important este faptul că atunci cînd organismul omului este răcit pînă la o temperatură joasă, iar circulația singelui este încetinită, omul trăiește, dar... Zorin ridică degetul în sus, toate procesele legate de viață se desfășoară de sute de ori mai încet... Și acum ce ați dorit să spuneți?

Sadovski făcea.

— Astăzi boala dv. este incurabilă. Zorin se bilbii, îl privi întrebător pe Sadovski, apoi repetă: Da, este incurabilă! O știți mai bine ca mine. Dar dacă veți fi de acord, noi vom înșela lepra. Dv. aveți nevoie, el se rectifică, știința are nevoie de un răgaz de opt ani? Foarte bine! Acești opt ani vor fi pentru dv. o singură lună.

Sadovski făcea.

— Am făcut pînă acum zeci de experiențe. Trebuie să fiți de acord. Doar e vorba de viața dv. Este singura ieșire... Apoi experiența poate fi întreruptă la nevoie. Iertați-mă, am vrut să spun tratamentul... nu experiența.

El începu din nou să-și caute batista. Sadovski își puse ochelarii. Apoi întinse mîna spre vasul cu flori, îndreptă lăcrămioarele.

Batista fu găsită. Zorin își șterse capul ras, concentrîndu-se de parcă ar fi făcut ceva din cale afară de important.

Sadovski se ridică în picioare, apoi spuse cu fermitate:

— Nu sunt de acord!

Dinspre Volga adia un vînt slab, dar rece. Peste noapte ninsese iar, și Sadovski făcea pîrtie prin zăpadă, căutînd cărarea. Îngustă, de abia vizibilă de sub zăpadă, ea șerpuia printre copaci. După o tradiție

veche, care există de cine știe cite decenii, fiecare bolnav internat în leprozărie sădea un pom. Bolnavii aveau credința că dacă sădesc un pom se vindecă. Medicii spuneau că munca distrage atenția, și acest lucru este folositor. De aceea, tradiția era respectată riguros. În ultimii ani, mulți bolnavi s-au vindecat, dar nici unul n-a părăsit leprozăria fără să fi sădit un stejar, un ulm sau alt pom. În trecut Sadovski nu dădea nici o atenție acestor lucruri, el credea numai în știință. Acum însă el își dădea seama că în afară de știință mai sînt multe alte lucruri, care se exprimă printr-un cuvînt cu un conținut oarecum imprecis: „viața”.

El alege un loc și se hotărește ca în primăvară să sădească un puiet de stejar. Medicului-șef i-a spus cu toată seriozitatea: „Se spune că munca îți distrage atenția”. Celălalt i-a răspuns cu aceeași seriozitate: „Se spune că este folositor”.

Pămîntul era prost pe aici — numai nisip și sărătură. Creștea nestingherită numai planta denumită *ak-giusan*, un fel de pelin alb. Pentru ca un copac să prindă, era nevoie de muncă multă. După cit se pare, această treabă era într-adevăr folositoare.

Copacii creșteau amestecați — puietii tineri erau sădiți între arbori bătrîni. Sus, pe colină, deasupra celorlalți se aflau trei ulmi. Ei sădise un ofițer de marină, care se molipsise de lepră undeva prin Hawaii. El le dăduse nume marinărești. Cel din mijloc, ceva mai înalt, era „arboarele mare”, ceilalți doi erau „arboarele trinchet mic” și „arboarele artimon”. Vara ei semănau într-adevăr cu niște catarge cu pinze verzi umflate de vînt. Marinarul se vindecase și cu vreo doi ani în urmă părăsise leprozăria. Copacii-catarge rămăseseră. În vecinătatea lor, Sadovski își alege locul pentru a sădi un puiet de stejar. Acum, pe locul acesta nu se vedea decît un troian de zăpadă. Sadovski îl ocoli încet. Piciorul drept îl durea. Avea senzația de frig. Dar el știa că frigul acesta e de un soi deosebit. În general el își imagina exact viitorul. Vor apărea noi ulceratii. Vor cădea complet sprîncenele și genele. Se vor umfla lobiile urechilor. Vederea îi va slăbi și, poate, o va pierde cu totul. Respirația îi va deveni mereu mai grea. După aceea... Va veni sfîrșitul.

Sadovski nu putea să-și dea seama de motivul pentru care nu primise propunerea lui Zorin. Trebuia s-o primească. De vreme ce nu avea de pierdut nimic, nu risca nimic. Este un adevăr incontestabil. Dar Sadovski respinse acest adevăr cînd se gîndi la vorbele spuse de Zorin. *N-am ce pierde? O prostie! O jumătate de an de viață nu e ceva de lepădat. E chiar foarte mult! În clipele acestea, el trăia așa cum cunoscătorii beau vinul — încet, savurînd fiecare sorbitură, fiecare strop.*

În trecut el nu se gîndea niciodată la sensul vieții. Dar acum îl știa: sensul final al vieții este acela de a trăi. Pentru viață uneori se poate jertfi viața. Dar omul este creat pentru a trăi. Acest adevăr se confirma prin toate: prin fiecare respirație, prin fiecare mișcare, prin fiecare gînd. Totul era frumos, totul avea un sens și un farmec deosebit: și căldura, și frigul, și vîntul, și aerul cel dulce, și muzica, și liniștea. Se spăla și nu înțelegea cum de a putut s-o facă în trecut într-un mod mecanic. Se așeza la masă și nu înțelegea cum a putut înainte să citească în timpul mesei.

Unii cred că pentru un condamnat la moarte timpul trece cu o viteză enormă. Dimpotrivă. Aproape că se oprește. Dar, cu un fel de al șaselea simț, omul îi simte înceata, dar implacabila mișcare.

Această mișcare a timpului are ceva hipnotic. S-o uiți, să scapi de ea, să evadezi este aproape cu neputință. Silogismele nu sînt de nici un folos. În general, logica este neputincioasă acolo unde impresiile și simțurile sînt încordate peste măsură. Există o limită dincolo de care încep să funcționeze o seamă de legi încă necunoscute de om.

După logică totul părea să fie simplu. Sadovski era singur. Suferea de o boală incurabilă. Deci nu avea ce pierde. Deci trebuia să primească cu bucurie propunerea lui Zorin.

Dar legile acelea necunoscute dictau contrarul, erau împotriva logicii. Tocmai pentru motivul că Sadovski era singur și că suferea de o boală incurabilă, orice discuție, chiar și una lipsită de prea mare importanță, orice ridicare cît de mică a moralului căpăta acum o valoare excepțional de mare.

Logica spunea: din cei treizeci și patru de ani ai vieții ai petrecut aproape o treime aici, în leprozărie, ai muncit cîte douăsprezece ore pe zi și totuși nu ai reușit să învingi lepra. Prin urmare, în cele șase luni care ți-au mai rămas, cu siguranță că nu vei mai putea face nimic.

Dar legile cele necunoscute îi șopteau altceva: de abia acum ai văzut pentru prima oară și ai simțit lumea înconjurătoare; lunile care ți-au mai rămas îți vor da mai mult decît viața ta întreagă.

„Zăpada pocnea sub picioare. Pentru prima oară, Sadovski observă că zăpada nu scirție, ci anume pocnește așa cum o auzea acum. Această descoperire — între o mulțime de alte descoperiri făcute de el în ultima lună — era importantă.

Ocolind colina, cărarea ieși pe un loc deschis. Vîntul gonea valurile albe ale zăpezii, care înfundau tot mai mult cărarea, făcînd-o invizibilă. Locul acesta era alb și în timpul verii, din cauza pelinului alb care creștea pe aici. Sadovski încercă să-și amintească mirosul pelinului alb, dar și-l aminti pe cel al lăcrămioarelor. Deodată îi apărî imaginea lui Zorin, cu fața grasă, cu ochii mijiiți și cu schimbări bruște de expresie.

Da... încă înainte de întîlnirea lor, Sadovski știa despre ce va vorbi Zorin. Dar în momentul cînd profesorul îi întinse mîna, iar apoi și-o retrase brusc, Sadovski simți dorința să spună „nu”, chiar dacă voia în fond să spună „da”. De fapt cu asta a început. Legea conservatismului? Prostii! Pur și simplu cunoaște leprologia și o simte. Dar experiențele lui Zorin sînt pentru el un domeniu complet necunoscut. În sfîrșit, de unde a aflat Zorin despre el? Doar nu s-a întîmplat nimic deosebit. S-a îmbolnăvit un medic. Ce este de mirare? Pe insulele Hawai a existat pînă nu de mult o lege potrivit căreia medicii se obligau în scris să rămîna toată viața în leprozărie. Sadovski își aminti de spaima cu care Zorin își retrăsese mîna. Oamenii sînt îngroziți de această boală necruțătoare, ce poartă flagelul morții. Și totuși ea nu este cu nimic mai periculoasă decît tuberculoza. Dar oamenilor le e frică chiar și de cuvîntul „lepră”. Și lui Zorin îi este teamă. S-a așezat în fotoliu ca pe un scaun electric. E drept că după ce a început să vorbească despre experiențele lui... Da, experiențe! Totuși Zorin este un om talentat. Ideea de a scoate inima din circuit, a înlocui inima și plămîinii cu un aparat este strălucită... Da, e bine gîndită. Chiar și pentru acest singur motiv era cazul să accepte propunerea. Să străbat timpul... Să văd viitorul... Cum va fi el? „De va fi nevoie, chiar și pentru douăzeci de ani!” Parcă așa a spus Zorin? Douăzeci de ani înseamnă alți oameni, altă viață.

altă epocă. Ce va însemna el pentru acești oameni? Va fi un străin? Dintr-o călătorie peste mări și peste țări poți să te întorci în patrie, dar dintr-o călătorie prin timp nu se întoarce nimeni. Este singura rectificare de făcut la fantezia lui Wells, dar cit de mult înseamnă ea! A-ți părăsi pentru totdeauna epocă este tot atât de greu ca și a te părăsi pe tine însuși... Dacă ar fi vorba de un an, doi... Dar pentru atîta timp... Pentru un sfert de veac!? Strașnic om mai e și Zorin! A aruncat o provocare Timpului! Cit de repede cresc oamenii! Poate că tocmai de aceea mi-e teamă de viitor...

Sadovski zîmbi. Era ceva chiar îmbucurător în faptul că el putea să aleagă. Putea să cîntărească, să chibzuiască, să aprecieze. Cel mai important este să nu se grăbească. Chiar dacă știe în adîncul sufletului său ce anume îi va spune lui Zorin. Puțința de a alege este plăcută. Puterea destinului începe atunci cînd nu mai poți alege. Zorin este un om răbdător: el nici nu se gîndește să părăsească leprozăria.

Dar pînă atunci... Mai există o carte neterminată, muzica, florile de pe masă. În sfîrșit, mai există căldura. De abia acum simți frigul.

Îi veni o idee năstrușnică: dacă numărul pașilor de aici pînă la clinică este cu soț, trebuie să consimtă; dacă este fără soț, Zorin poate să plece...

Zăpada scîrția acum sub picioare, din cauză că Sadovski mergea repede. Era interesant să vadă ce va ieși din toate acestea. Mergea repede, aproape fugea de nerăbdare și de frig. Rîdea singur; „Vă rostogoliți în mlaștina misticismului, stimate Aleksandr Iurievici. Bine că nimeni nu va afla despre asta”.

Cînd pînă la clinică rămăseseră vreo două sute de metri, el își încetini mersul. Poate că era din cauza oboselii. Apoi pașii au devenit și mai rari. „Sînteți un vrăjitor, stimate Aleksandr Iurievici, oare în felul acesta se rezolvă problemele?” Zăpada începu din nou să pocnească, în timp ce el număra pașii. O mie două sute șaptesprezece... optsprezece... nouăsprezece...

Se opri. Totuși e o prostie să te emoționezi într-atîta! La urma urmelor e o glumă. Douăzeci și șapte... Douăzeci și opt... Ar trebui să trec în fugă metrii ce au mai rămas!

Dar el îi trecu foarte încet, scurtîndu-și pașii mașinal, în așa fel încît să iasă un număr fără soț.

Ultimul pas a fost al o mie două sute treizeci și nouălea,

* * *

— Numai să nu vă emoționați! Stați culcat și nu vă agitați.

Zorin aproape că îl implora.

— Nu face nimic, Boris Arkadieviici, Sadovski zîmbi forțat, în momentul de față lucrul acesta nu mai are nici o importanță.

Zorin oftă. În mod neașteptat, în ultimul moment, siguranța îi părăsi, și aceasta îl chinuia. Cu multă băgare de seamă, temîndu-se parcă să nu strice ceva, el atinse marginea mesei de operație. Mîna i se infundase într-o substanță plastică moale. Sadovski îl observa pe Zorin.

— Fii mai calm, Boris Arkadieviici, vorbea el încet pentru a nu fi auzit de medicii și infirmierele care stăteau în fundul sălii de operație. Apoi adăugă cu vocea tare: Pe o astfel de pernă poți să dormi și zece ani. Foarte simplu.

Buzele cărnoase ale lui Zorin se strimbară. Ochii îi mijiră, aproape i se închiseră. El nu răspunse imediat.

— Ei bine, acum ne vom consola unul pe celălalt, spuse el cu o asprime prefăcută, care nu putea fi văzută pe fața lui plină de bună-tate și tristețe. Să începem, colega?

— Să începem, stimate coleg, îi răspunse pe același ton Sadovski, deși simțea nevoia să spună altceva, să spună un lucru important și să-l spună cu căldură: Și acum, la revedere...

Ultimele cuvinte sunară în chip de întrebare. Zorin dădu din cap.

— Pe curind. Să știți că eu sint sigur că...

— Nu e nevoie, Sadovski închise ochii. Nu e nevoie.

Tăcură un timp, apoi Zorin se ridică în picioare.

— Ei, în sfârșit..., se bilbii el.

Sadovski dădu din cap.

— Da.

Zorin se îndreptă spre pupitrul de comandă. Spuse cu voce scă-zută, dar lui îi păru că strigă tare:

— Să începem!

Chirurgul, un tinăr cu față prelungă, făcu un pas spre masă. Îi spuse infirmierei:

— Lumina!

Zorin se întoarse.

Secundarul ceasului electric de pe perete se apropia de douăspre-zece. Incet, parcă înfringându-și oboseala, el trecea de la o gradație la alta. Sărea o gradație, apoi se oprea. După o reflecție îndelungată, se cățara mai sus. Zorin auzea comenzile scurte ale chirurgului și vocea nefiresc de liniștită a asistentei care număra pulsațiile. Acum vor termina, și atunci...

— Aparatul I spuse repede chirurgul.

— Îl includ în circuit, răspunse infirmiera.

Pentru câteva minute se așternu liniștea.

— Închideți I spuse chirurgul. Boris Arkadievici, sintem gata.

Zorin întoarse capul. Doi asistenți acopereau masa de operații cu un capac de sticlă. Chirurgul repetă:

— Sintem gata.

Acum, când era nevoie să acționeze, Zorin recăpătă siguranța. Amorteala chinuitoare dispăruse. Se părea că trupul său își pierduse greutatea. Mișcărilor au devenit ușoare și precise.

— Începem! spuse el și auzi în vocea sa ceva asemănător cu intonația chirurgului.

Puse mâna pe pupitru. Deodată se aprinseră cercurile verzi-cenușii ale oscilografelor. Pe ecrane șerpuiau linii luminoase. În centrul pupitrului, pe un pătrat de formă concavă de pe ecranul mare, erau două linii: una de culoare verde, iar cealaltă — albastră. Ele se împle-teau într-un dans fantastic. Numai un ochi experimentat putea să descifreze în zbaterea lor spasmodică un ritm, o ordine. Era registratorul pulsației.

— Întră în funcțiune aparatul de răcire!

Zorin întoarse maneta. De undeva de după perete se auzi vuietul compresorului. Sub capacul de sticlă începu să intre aerul rece. Acul termometrului cu cadran tresări și începu să coboare. Medicii s-au apropiat de pupitru și s-au oprit în spatele lui Zorin.

— O răcire atît de rapidă..., spuse încet o tinără asistentă, ar putea să provoace...

Chirurgul tuși nemulțumit, și asistenta tăcu.

Acul termometrului cobora vertiginos. Treizeci și două de grade cu două linii... Treizeci cu patru... Treizeci. De abia în dreptul cifrei „26”, acul aproape că se opri, împiedicat parcă de ceva. Pe registratorul pulsației, liniile luminoase începură să joace nebunește.

— Intotdeauna e așa, spuse încet Zorin fără a-și întoarce capul. Organismul opune rezistență. În condiții normale, sub această temperatură survine moartea.

Tresărind mereu, nehotărît, acul coborî încet spre cifra „25”, apoi începu din nou să coboare în viteză.

— Douăzeci și trei... Douăzeci și unu..., citea cu voce tare asistenta, optsprezece cu cinci..., șaisprezece...

Dansul liniilor luminoase de pe ecrane începu să se potolească. Ele porniră să se ridice lin, apoi, oprindu-se un timp, să coboare încet.

Opt... Șase și jumătate...

Fără să-și dea seama, asistenta număra cu o voce ascuțită de emoție.

— Cinci și jumătate... cinci...

Zorin apăsă un buton alb de sub registratorul pulsației. Se aprinse un bec verde.

— Automatul, spuse repede Zorin, va menține temperatura necesară, va nota indicațiile aparatelor și va semnaliza în caz de complicații neprevăzute.

Tăcu. A vorbi în momentul de față despre tehnică părea un sacrilegiu. Apoi bolborosi :

— Parcă e totul...

Ecranele oscilografelor se stinseră. Pe pupitru ardea cu o lumină constantă becul verde.

Zorin întoarse capul. Aproape, mașinal se întoarseră și ceilalți. Dar prin capacul de sticlă aburit nu se vedea nimic.

Se auzea tăcănitul automatului...

*
* * *

Curios lucru este timpul. Filozofii și fizicienii discută despre natura spațiului. Despre natura timpului nu discută nimeni. Cunoștințele privilegiate la această problemă sînt prea neînsemnate. Timpul este unic pentru toată lumea, susținea mecanica lui Newton. Timpul depinde de viteza mișcării sistemului de măsurare, afirmă formulele mecanicii lui Einstein. Și asta e tot ce cunoaște lumea despre timp.

Infinitul timpului nu ni-l putem imagina. Și mai greu ar fi să ne imaginăm un capăt al timpului. Cine ne va spune ce este timpul ?

Cu mii de ani în urmă a fost creată legenda despre Cronos — despre timp, care înghite totul. Printre zeii inventați de oameni, nici unul nu era mai feros decît Cronos. El este acela care a dat naștere Tanatei, adică morții, el a adus pe lume Erida, adică cearta. Apata — înșelăciunea, Ker — distrugerea... Cronos este acela care își devora copiii...

În cele din urmă, copiii lui Cronos se răzvrătiră. După o luptă îndelungată, ei s-au eliberat de sub puterea înfricoșătoare a Timpului. Așa spune legenda.

Odată și odată, legenda va deveni realitate. Nu zeii, ci oamenii se vor răzvrăti împotriva lui Cronos, care înghite totul. Și ei vor în-

vinge. Atunci oamenii se vor mișca liberi prin timp, se vor duce cu milenii întregi înainte, apoi se vor întoarce.

Dar pînă atunci marele și tăcutul iluviu al timpului ne poartă neabătut, fără răgaz...

*
* * *

Primul lucru pe care l-a văzut Sadovski au fost niște informate pete de lumină. Apoi o pată mai mare și mai luminoasă se transformă într-o fereastră acoperită cu o perdea. O altă pată căpătă treptat conturul unei fețe omenești.

La început totul era cenușiu. Culorile au început să se distingă mai tirziu. Mai intii a apărut culoarea galbenă a unui buchețel de pe măsură. Apoi culoarea albastră de la costumul lui Zorin.

Sadovski văzu apoi că buzele lui Zorin se mișcau. Profesorul vorbea, dar nici un sunet nu-i ajungea încă la ureche. Sunetele s-au făcut auzite brusc, ca și cum ar fi țîșnit, rupind o stavilă.

— ...faceți cum vă spun, zicea Zorin. Concentrați-vă. Ridicați mina. Mă auziți ?

Sadovski nu răspundea. El auzea, dar sensul cuvintelor încă nu-l pricepea. În memoria lui apăreau încet, foarte încet imagini. Leprozăria... Întîlnirea cu Zorin... Noptile nedormite... Încă o discuție... Sala de operații...

— Cit ? întrebă Sadovski și tresări — i se păru că vocea lui s-a auzit din altă parte.

Zorin sări de pe scaun, îl privi pe Sadovski drept în față.

— Așa, așa, șoptea el, frecîndu-și mașinal minile. Reflexe, vederea, gîndirea, vorbirea... Inseamnă că...

— Cîți ani ? repetă Sadovski încercînd să se ridice.

— Stați culcat, stați culcat ! Nouăsprezece ani. Nouăsprezece ani și ceva. Spuneți-mi, dv...

— *Nouăsprezece ! îl intrerupse Sadovski și deodată se smulse de pe pernă. Ochiul lui îl priveau pe Zorin fără să clipească.*

Cu încetul, înîringînd inerția, apăreau frînturi de reprezentări. Legate prin impresii, ele se transformau în gînduri, în idei. Incurcîndu-se și împletindu-se, ideile se aliniau încet. De abia atunci în conștiința lui răsună : minciună ! Nouăsprezece ani — e o minciună ! Zorin nu s-a schimbat cu nimic. Aceași față plină, rasă, cu ochii mijiiți, cu riduri abia vizibile... Totul e neschimbat !

Sadovski dădu din cap. I se păru că vorbește.

— Mai calm, Aleksandr Iurievici, mai calm, Zorin zîmbea, ascunzîndu-și emoția. Acum vorbiți...

— Nouăsprezece ani... nouăsprezece ani... Sadovski încerca să se ridice, sînteti așa de... neschimbat...

Zorin zîmbea contrariat, dădu din mîini.

— Vedeți dv., despre asta mai tirziu. Mai tirziu. Nu acum. Am să vă explic.

— N-a ieșit nimic... Nimic n-a ieșit, striga Sadovski fără să-l asculte, lepra...

El ridică mina și se uită la ea. Pe pielea albă nu se mai vedea nici o urmă de lepră.

— Nu înțeleg...

Căzu pe pernă fără putere.

— Au trecut nouăsprezece ani, repetă răspicat, aproape silabisind cuvintele, Zorin. Boala dv. a fost vindecată. N-a fost ușor. Ultima fază... Nouăsprezece ani...

— Dar dv. ? șopti Sadovski. Dv. ?

— Noi am învins bătrîneța, spuse simplu Zorin. De aceea arăt așa... Bătrîneța nu mai vine acum atît de curînd.

Sadovski închise ochii. Apoi se ridică în coate, îl privi pe Zorin, întrebă cu vocea stînsă :

— Cum ?

— Dar nu acum, nu acum, spuse cu blîndețe Zorin. Se uită în ochii lui Sadovski, îi zîmbi. Ei, bine, nu vă emoționați... Înțelegeți. Vedeți dv., îmbătrînirea organismului se socotea de neînîrînt, se socotea ca un proces ireversibil. Noi însă am demonstrat că acest proces este reversibil. Deocamdată în anumite condiții, dar cu timpul îl vom înfrînge cîmpet. Asta este totul... Nu, nu ! Nu vă mai spun nimic...

Sadovski respira greu. Se lăsă pe pernă, buzele-i șopteau :

— Nouăsprezece ani... Nouăsprezece ani...

Zorin îi luă mina, o mină uscată și rece.

— Dar celelalte... ? întrebă cu vocea slăbită Sadovski. Nouăsprezece ani... Oamenii...

Zorin înțelese.

— Da, e comunism ! zîmbi Zorin. Multe lucruri s-au schimbat. Nici nu le veți recunoaște.

— Ce anume ? șopti Sadovski.

Zorin dădu din cap.

— Nu vă grăbiți. Totul e înainte.

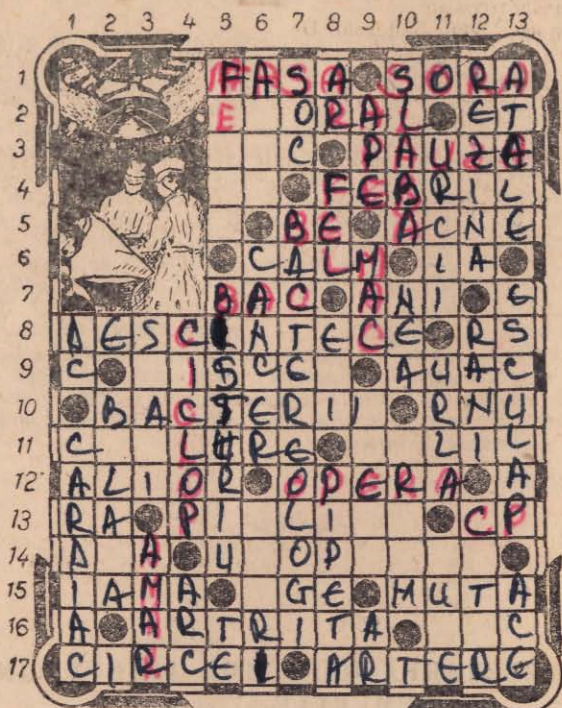
Sadovski rămase multă vreme culcat privind undeva în zare. Apoi zîmbi numai din ochi. Zorin simți o slabă strîngere de mînă.

(Din „Znanie sila” nr. 7/1958)

Traducere din limba rusă
de F. Ionescu

MEDICINA

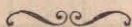

ORIZONTAL : 1) Bandă de tifon ce servește la pansat — Îl ajută pe medic și îngrijește de bolnavi în permanență. 2) Care ține de umorile organismului — Și (lat). 3) Pasăre mare din basmele orientate — Între o serie de injecții și altele (pl). 4) Riu în Siberia — Cu temperatură. 5) Beriliu — Oraș în Franța. 6) E necesar chirurgului în timpul unei operații — Servește ! 7) Pod umblător — Măsoară... longevitatea. 8) Leacuri... băbești — Curse ! 9) Organ al corpului animal în cavitatea abdominală — Acțiune instantanee asupra anumitor organe, care poate avea un rezultat nefast. 10) Nume generic dat unor organisme microscopice, multe dintre ele fiind pricinuitoare de boli infecțioase — Numeral. 11) Mânunchi de fire răsucite (pl.) — Referitor la organul care inflamă provoacă nefritele. 12) Plantă numită și laptele cucului cu al cărui suc otrăvitor se vindecă la țară negii și pecinginea — A folosi... bisturiul. 13) Element ale cărui raze sînt folosite în medicină (simbol) — Inflamație a bazinei renale — Carte poștală. 14) Dietă... incompletă — Ale cărei proiecte sînt imaginare (fem. fig.) 15) Pradă, jaf — Oraș macedonean — Care nu poate vorbi (fem.)

16) Boală ce se manifestă prin inflamarea articulațiilor (pl.) — Obiect din pinză. 17) Con tracția bruscă și involuntară a mușchilor, însoțită de obicei de senzații dureroase (pl.) — Vase sanguine de diferite mărimi, care asigură circulația sângelui de la inimă la organe și țesuturi.

VERTICAL: 1) Doctor! — Persoană care suferă de o boală de inimă. 2) Intrare... interzisă! 3) Gîndaci de bucătărie — Gustul neplăcut al multor medicamente. 4) Cel cu un singur ochi din Odiseea — Resort. 5) Manifestare nervoasă — Arma chirurgului — Pronume. 6) Boală mintală tropicală — Tumoare malignă — Compus organic folosit ca anestezic (pl.) 7) Cel electric se provoacă în diverse tratamente — Cei ce se ocupă cu studiul microbilor. 8) Măsură de suprafață — Mod — Localitate în Nigeria — Tub de sticlă îngust și lungiș la un capăt, iar celălalt, acoperit cu un balonaș de cauciuc. 9) Cele minerale sînt indicate în tratamentul anumitor boli — Plantă cu semințe somnifere — Păsări răpitoare — Unitate de măsură a razelor X. 10) Cu o constituție subredă (fem.) — Zăpadă — Scriitor umanist născut la Rotterdam, a scris „Elogiul nebuniei”. 11) Plagă (pl., fig.) — A vorbi cu violență (fig.) — Simptom întâlnit în bolile aparatului respirator, ce poate fi uscat sau umed. 12) Consta — Leziune a pielii sau a țesuturilor — Inflamație a mucoasei unui organ, adesea însoțită de secreție. 13) Sînt întrebunțate pentru a imobiliza corpul sau membrele bolnave, în special fracturate — Fiul lui Apollon, zeul medicinei — Servesc la injección.

DEZLEGAREA JOCURILOR APĂRUTE ÎN NUMERELE 97 și 98

JULES VERNE

1) Ned — Sun — Vas. 2) Am — Bibani — T. 3) Binom — Negre. 4) Robur — Goal. 5) Bat — Nemo — Me. 6) Ațar — Maras. 7) Ne — Oboroc — C. 8) A — Emery — Eră. 9) Natala — Stim. 10) Nana — Naimi. 11) Mine — Duncan.

FOC

1) Țara de foc — G. 2) Fumegat — Darab. 3) LN — Taraf — Leza. 4) A — Pile — Ecos — L. 5) Miine — Cratiță. 6) Ante — Prometeu. 7) Fa — Greci — Aor. 8) Ol — Cremene — Ri. 9) Focoasă — Elei. 10) Trăznete — Eric. 11) Armă — Olimp — H. 12) J — Tăt — Rime — Ri. 13) Amu — Aui — Anion. 14) Roșu — Sur — Toma. 15) Vestă — Atena.

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiunile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNA - PREȚUL 1 LEU